

maakte om zich daarna met al haar leden bij het Verbond aan te sluiten. De Nederlandse Dagbladpers had inmiddels het leidersbeginsel ingevoerd en besloten om, 'in verband met de desbetreffende wensen der Duitse autoriteiten', geen Joden als lid toe te laten.¹

Verschijselen als deze waren het die Seyss-Inquart, al had hij dan ook nog veel op de inhoud van talrijke dagbladen tegen, met een zeker optimisme vervulden. Het plan voor de 'Perskamer' dat de leden van de Raad van Voorlichting met zoveel ijver (en eerezucht) uitgewerkt hadden², legde de *Reichskommissar* overigens naast zich neer.

Radio

Wat zich van mei tot december '40 in de radiowereld afgespeeld heeft, valt niet te begrijpen als men niet eerst let op het omroepbestel dat in de periode tussen de twee wereldoorlogen ontstaan was alsmede op de tegenstellingen binnen dat bestel en op de oppositie die het gewekt had.

In *Voorspel* schetsten wij hoe omstreeks het midden van de jaren '20 successievelijk de Avro (eerst onder andere benamingen), de NCRV, de KRO, de Vara en de VPRO ontstaan waren. In 1930 was het na een lange en heftige strijd tot een verdeling van de zendtijd gekomen waarbij Avro, NCRV, KRO en Vara elk 20% van de zendtijd verworven hadden; van de resterende 20% moest 15% gewijd worden aan het z.g. algemene programma waar elk van deze vier organisaties om toerbeurt voor zorgde;

¹ Nederlandse Dagbladpers, bestuur: notulen, 2 okt. 1940 (Archief Persgilde).

² Van de triomf van de Raad van Voorlichting kon dr. van de Poel niet lang genieten. In de herfst van '40 liep een persfotograaf wie hij de deur gewezen had (de man had, hoewel hij getrouwd was, een verhouding met van de Poels secretaresse), naar de *Sicherheitspolizei und SD* in Den Bosch met het gefingeerde verhaal dat hij gezien had dat in van de Poels actetas een plattegrond zat van het door de Duitsers gebruikte vliegveld Gilze-Rijen. Op grond van die denunciatie werd van de Poel in januari '41 door twee functionarissen van het *Reichssicherheitshauptamt* gearresteerd. Vermoedelijk wist men op het *RSHA* dat hij vóór mei '40 allerlei relaties onderhouden had met dr. Hoeben, de ook in Breda woonachtige medewerker van pater Muckermann. Aan het feit dat van de Poel juist getracht had, Hoeben in een minder anti-Duitse geest te laten schrijven, kende men blijkbaar niet veel betekenis toe. Voor alle zekerheid werd van de Poel in de zomer van '41 naar het concentratiekamp Neugengamme overgebracht, hoewel allerlei Duitse instanties uit Den Haag het *RSHA* van zijn onschuld trachtten te overtuigen. Pas na de dood van Heydrich konden deze eind '43 zijn vrijlating bewerkstelligen. Van zijn Duitse sympathieën was hij toen grondig genezen.